

І що ж тато наробив у театрі?

Дорогий Валерію Михайловичу!

І що ж тато робив і робить у театрі?

Ось вийшла ще одна ваша праця... І мені дуже сумно. Ви «занурили» мене в мою юність, коли я поверталася на канікули у свій рідний Бердянськ (навчалась я у Київському театральному інституті), а на столі вже лежав стосик газет: «Запорізька правда», «Індустріальне Запоріжжя», «Комсомолец Запоріжжя», які для мене збирала моя матуся. Ми, звісно ж, дивились вистави Запорізького театру ім. Щорса в Бердянську, знали багатьох акторів. Тому матуся тикала пальчиком у прізвище автора статей і примовляла: «Запам'ятай це прізвище. Ось як потрібно любити свій театр». Я запам'ятала... Через багато років побачила статтю Валерія Гайдабури в журналі «Український театр» про три (!) вистави «Любов, джаз і чорт», що йшли у різних містах України. Виставу Київського ТЮГу в постановці Миколи Мерзлікіна було прийнято завлітом Запорізького театру так серйозно і глибоко, там було стільки серця і душі, так віртуозно протягнуто струночку між старим Юозасом Грушасом (автором п'єси) і нами, «молодими та зеленими» Андрюсом і Беатріче, що виникло відчуття: десь обзвувалась рідна душа, до якої треба їхати в гості.

Можливо, після цієї рецензії я почала усвідомлювати, що «сцена» «приймає» мене, до цього начебто були і вдалі ролі, але відчуття падчерки, «нічийної» сиділо десь у глибині.

Тому радію за кожного актора, чие ім'я є в книзі «А що тато робить в театрі?». Вистава розпорошується, коли сходять зі сцени, не залишається нічого, телеверсії не дають уяви про диво, що відбувалося колись на сцені. Тому хай живе людина, що зафіксувала цю мить — духовний зміст того, що діялося.

Валерій Михайлович розпочинає цю історію з «викриття» своєї професії, яку він називає фантомом, професії завліта театру. Пише легко, з гумором, смішне поступово занурюється в драматичне, а потім і в трагічне. «Тавро» — багатолікий «чиновник з особливих доручень» — це Біль! Але при цьому гумор не полишає автора, і ти розумієш, яким характером, волею, якою силою духу потрібно володіти, щоб залишатись завлітом багато років, не зневажити, не проклясти, а продовжувати займатись цією справою і любити її.

Книга дуже вдало вибудована за композицією. «Професію — фантом» написано людиною, яка пройшла великий шлях у театрі і з театром, пережила, зрозуміла не тільки прекрасне, а й все жорстоке, низьке в ньому, і тепер з іронічною усмішкою дивиться на молодих: «А тепер — ви...»

Велика кількість світлин у книжці залишає враження, що ти дивишся фільм — одночасно про життя автора та з історії Запорізького театру імені М.Щорса. І в цій кінострічці — ніби годинник повертає час — крупним планом молодий хлопець, що закінчив університет, з надією і радістю дивиться у своє театральне майбутнє. Він знайшов у своєму улюбленому колективі можливість досліджувати, «розслідувати», знаходити людей, пов'язаних з цим театром, по всьому Радянському Союзі. Зумів першим дослідити історію українського сценічного мистецтва під час окупації України німецькими фашистами, видавши на цю тему дві книжки — «Театр, захований в архівах» та «Театр між Гітлером і Сталінін», побував у США, Канаді, Німеччині, вивчаючи ще одну драматичну «інтригу часу» — театр повоєнної української діаспори, встиг видати з цим дослідженням пов'язану книжку «Летючий корабель Лідії Крушельницької». Врешті спромігся оточити себе розумними, талановитими наставниками, друзями, знайти любов, сім'ю і... пізнати секрети того Театру, який живе у людини в серці і його не може зруйнувати НІЩО! Влітку — Ваш золотий ювілей, Валерію Михайловичу, — 50 років служіння сценічному мистецтву. Знаю назву Вашої нової праці — «Театр, розвіяний по світу». Бажаю, щоб все вийшло, як Ви того прагнете!

*З повагою — Валерія Чайковська
Вересень, 2011*

ВАЛЕРІЙ ГАЙДАБУРА

**А ЩО ТАТО
РОБИТЬ В ТЕАТРІ?**

Валерій Гайдабура. **А що тато робить в театрі?**
Альбом пам'яті. — К.: Антиквар, 2011. — С. 240.